

Færger, drift, optimering, autonomi og organisering

Ole Kveiborg
COWI
olek@cowi.com
Tlf. 2665 5532

Indhold

- Økonomien i færgedrift
 - Holdbarheden i de eksisterende færger og omkostningernes sammensætning
 - Skal der nye færger til – hvordan skaffer 'fattige' kommuner pengene
- Driftsmæssige udfordringer
- Eksempler på behov og optimering

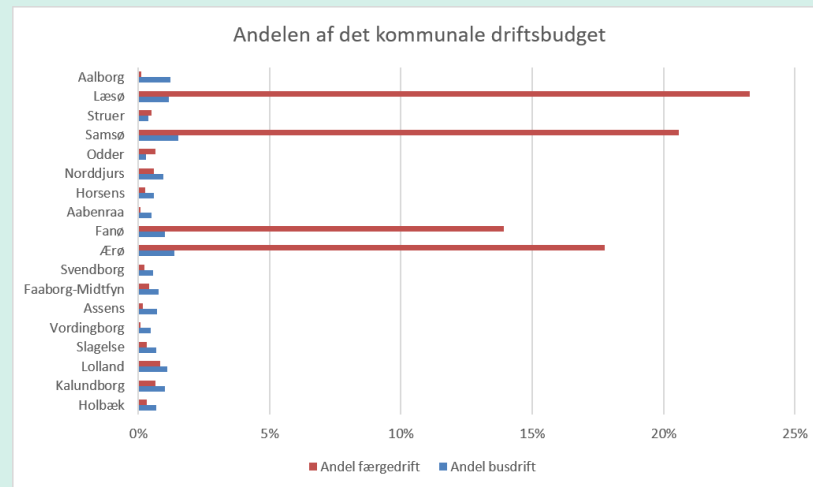

Økonomi

Udgifter til færger

En stor post i kommunens driftsbudget

En endnu større andel af anlægsbudgetet, hvis nye færger skal indkøbes

Den gennemsnitlige indtægt (statstilskud og billetindtægter) per passager – sammenlignet med andre kommuner

Indtægter og tilskud til færgedriften

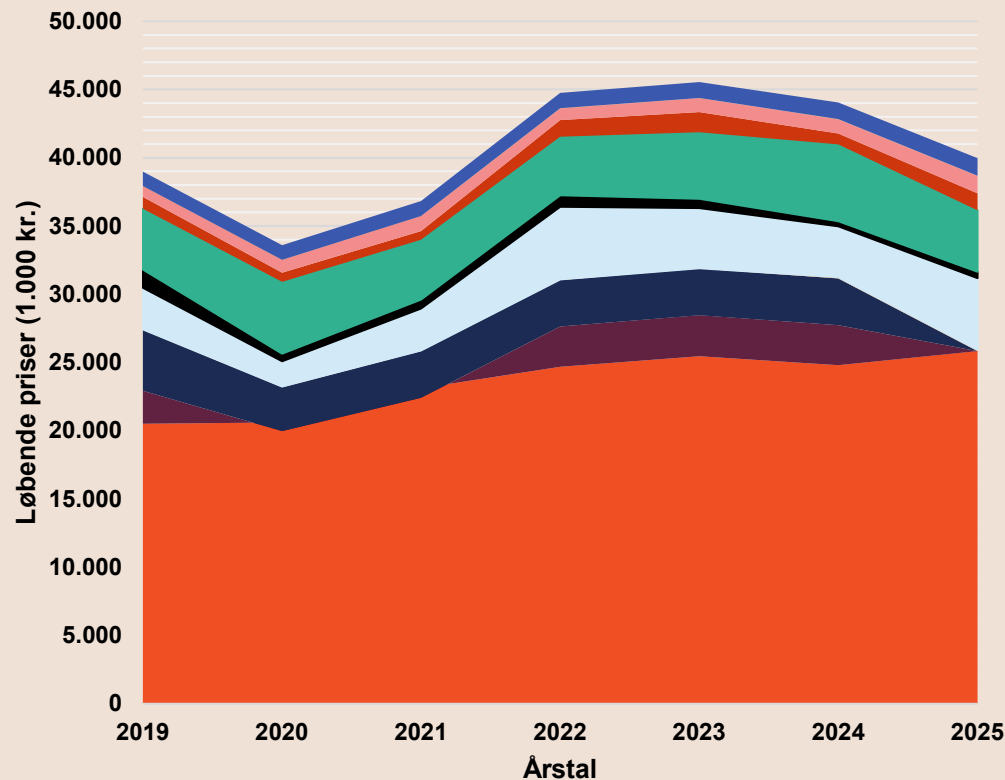
Sammenligning af indtægt per passager med andre kommuner

Ø-kommunerne (Læsø, Ærø, Anholt og Samsø) har større tilskud og ligger derfor højt

Nogle kommuner (færgeruter) har lidt højere indtægter per passager end andre

Sammensætning af udgiftsposter – Eksempel: Færgedrift Lolland Kommune

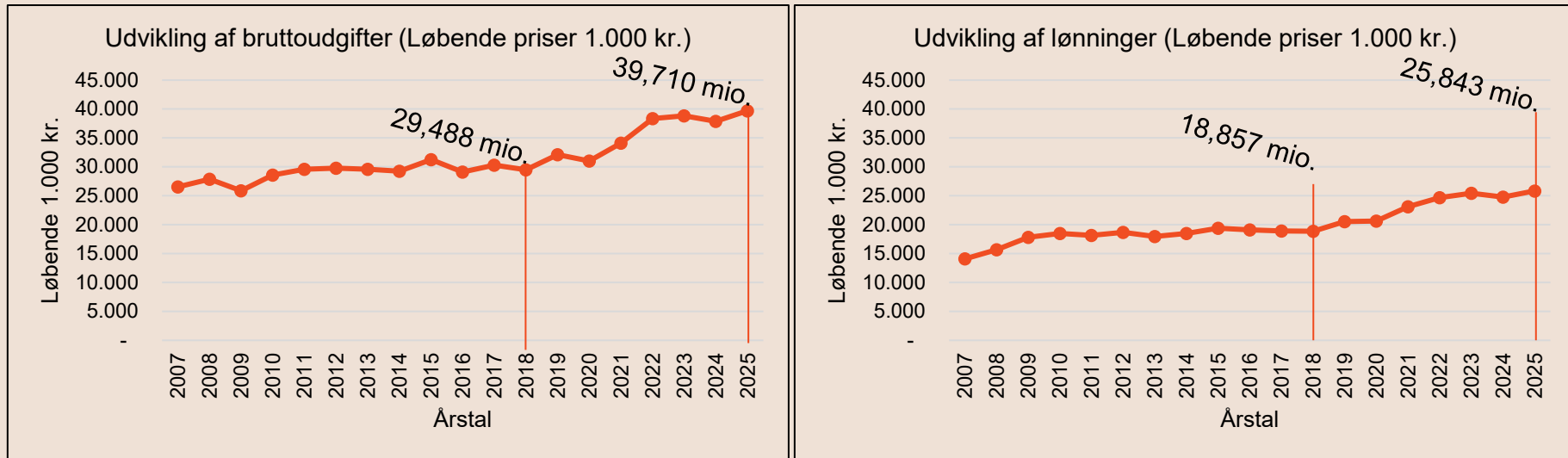
De store poster er lønninger, diesel og værftsbesøg/vedligeholdelse af færgerne

- 9.4 Overførte tjenesteydelser
- 9.1 Overførte lønninger
- 4.9 Øvrige tjenesteydelser m.v.
- 4.5 Entreprenør- og håndværkerydelser
- 4.0 Tjenesteydelser uden moms
- 2.9 Øvrige varekøb
- 2.3 Brændsel og drivmidler
- 2.2 Fødevarer
- 0.1 Afskrivninger
- 0.0 Statuskonteringer
- 1 Lønninger

Størst effekt på driftsøkonomien hvis ændringer i serviceniveauet kan reducere personalebehovet

Udgifter for Færgedriften - eksempel

De to figurer viser udgiftsniveauet over en længere periode og prøver at forklare, hvorfor udviklingen har været så stor.

*Udviklingen viser en stor stigning i de samlede udgifter til færgedrift.
De stigende omkostninger skyldes især stigning i lønudgifterne*

Delkonklusion: Økonomi

- Overordnet bliver færgedriften i kommunerne afviklet omkostningsmæssigt nogenlunde ensartet
- Lønningerne for færgedriften i er steget betragteligt de sidste 5-10 år.
 - Dette sker med fortsat uændret drift og serviceniveau.
 - Brændstof- og drivmiddelposten varierer fra år til år og udgør for mange kommuner 10-15% af bruttoudgiften.
- Lønnen udgør op til 2/3 af bruttoomkostningerne
 - Hvis der skal opnås besparelser på driften, er det primært med størrelsen på lønomkostninger, som kan give en forskel.
 - Diesel og vedligehold ligger hver på 10-15% af de samlede omkostninger, så også lidt at hente ved ændring af driften

Serviceniveau

Store forskelle i belægning

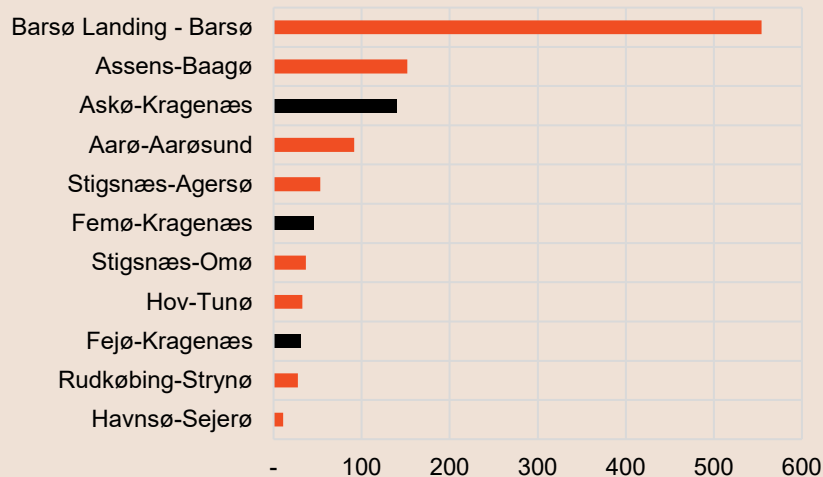
- **Genvejsfærger** generelt med lav belægning
- **Øer med lavt befolkningstal** har typisk også få passagerer
 - Nogle gange pga. mange afgang/små færger og andre gange pga. lavt befolkningstal og få turister
- Øer med få daglige afgang har ofte relativt højere belægning

Færgerute	Pas per afgang, 2025
Hov-Samsø	95
Kalundborg-Samsø	94
Frederikshavn-Læsø	91
Svendborg-Ærøskøbing	62
Grenaa-Anholt	61
Esbjerg-Fanø	57
Sælvig-Aarhus	44
Søby-Fynshav	40
Rudkøbing-Marstal	39
Horsens-Endelave	33
Havnsø-Sejersø	26
Hov-Tunø	24
Fåborg-Avernakø-Lyø	23
Fåborg-Søby	20
Holbæk-Ørø	14
Svendborg-Skarø-Drejø	14
Aarø-Aarøsund	13
Branden-Fur	12
Fejå-Kragenæs	12
Thyborøn-Agger	11
Rudkøbing-Strynø	11
Stignæs-Agersø	11
Stignæs-Omø	11
Ballebro-Hardeshøj	10
Assens-Baagø	9
Femø-Kragenæs	9
Hals-Egense	9
Kleppen-Venø	7
Hvalpsund-Sundsøre	7
Askø-Kragenæs	7
Stubbekøbing-Bogø	5
Feggesund overfart	4
Barsø Landing - Barsø	4
Næssund overfart	3
Udbyhøj Nord - Udbyhøj Syd	3

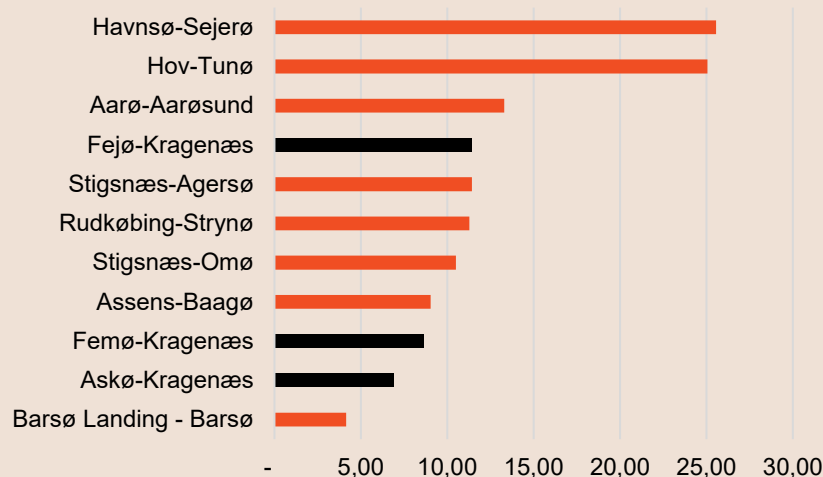
Serviceniveau for udvalgte ruter

Figurerne sammenligner hvor mange afgange, der er set i forhold til antal indbyggere på øen og hvor mange rejsende, der er på disse afgange.

Afgange (om året) per indbygger, 2025

Pas per afgang 2025

Serviceniveauet til Femø og (særligt) Askø er højt sammenlignet med andre øer og antallet af passagerer er blandt de laveste for alle færger.

Serviceniveauet og antallet af rejsende til Fejøl er på niveau med tilsvarende størrelse og typer af øer.

Delkonklusion: Serviceniveau

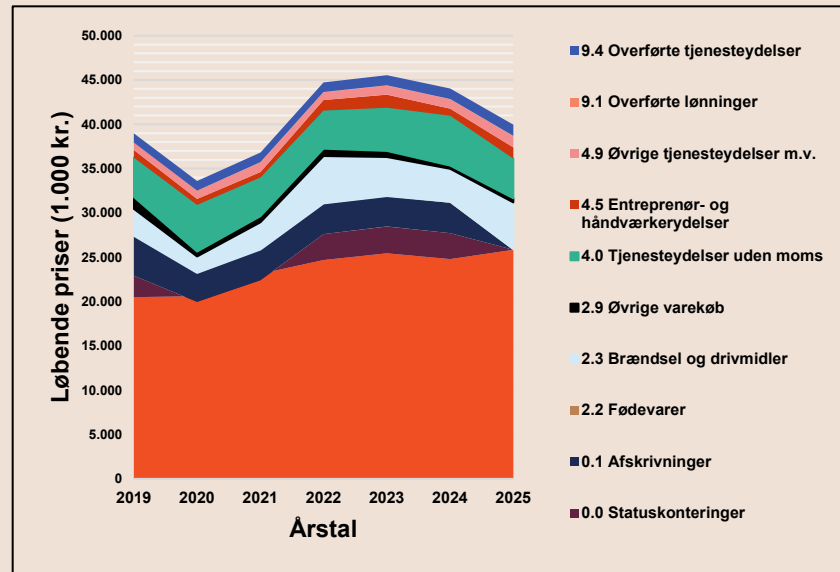
- Serviceniveauet for Askø er højt og antallet af rejsende lavt, sammenlignet med alle ø-færger.
 - Kun én enkelt ø har bedre service per indbygger end Askø
 - Sammenlignes udelukkende med øer med lavt befolkningstal, ligger serviceniveauet for Askø *lidt* højere.
 - Særligt på tidlige og sene afgang er udnyttelsen af færgeren meget lav.
- Serviceniveauet for Femø ligger lidt højere end sammenlignelige øer (målt på befolkningstal og sejltilid), men højt sammenlignet med alle ø-færger.
- Serviceniveauet for Fejø minder om niveauet for tilsvarende øer målt på befolkningstørrelse og afstand til fastlandet. Udnyttelsen af færgeren er lidt lavere målt i antal passagerer per afgang end for sammenlignelige øer.

Nye færger?

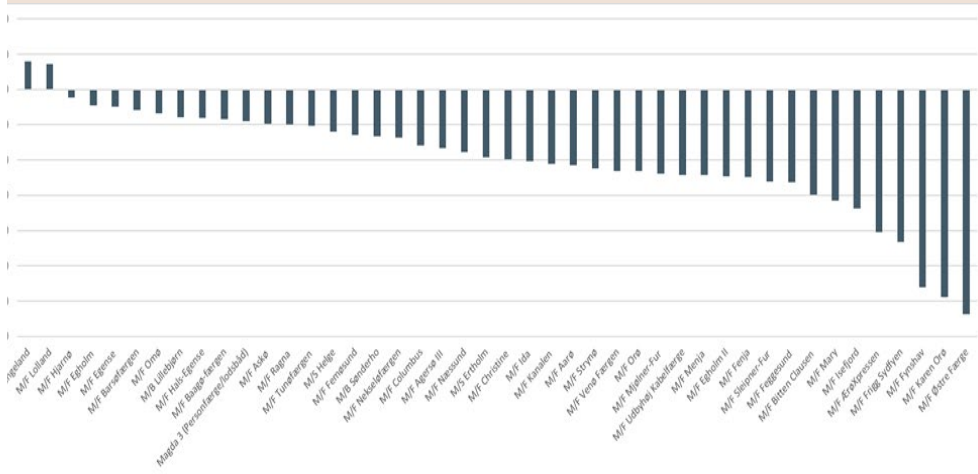
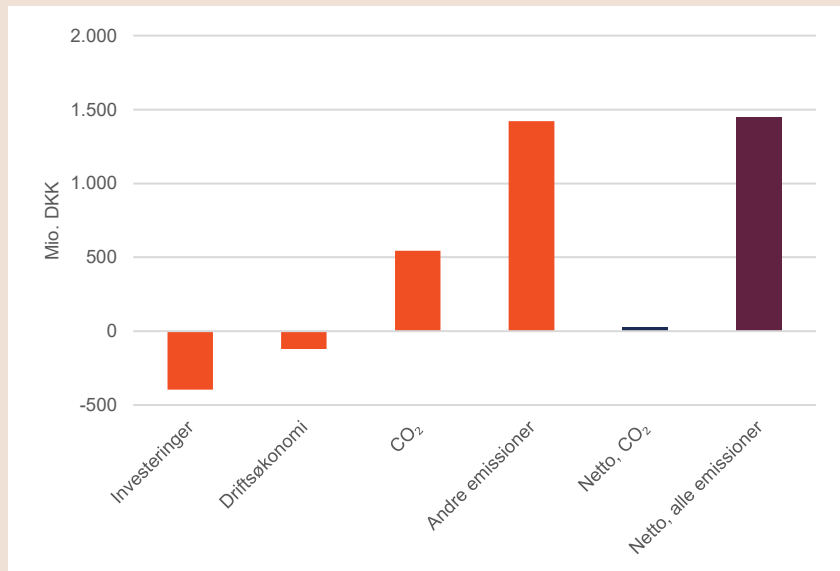
Kan vi hente noget med en ny elfærge

Elfærger eller bare en ny færge

- 20-30% af omkostningerne relaterer sig til brændstof og vedligehold
- Kan reduceres (lidt) ved indkøb af en ny(ere) færge
- Hvornår giver det så mening
 - Balancen mellem vedligehold og brændstofforbrug ift. ekstra finansieringsomkostninger
 - Når en færge skal udskiftes

Store investeringer og varierende gevinster

Organisation

Medarbejdere

- Det er svært at rekruttere færgepersonale lokalt, hvorfor flere medarbejdere pendler langt og efterhånden siger op.
- Mange tidligere ansatte er overgået til vikaransættelser indenfor de seneste år.
- Rekrutteringsudfordringen giver nogle stramme vilkår ift. planlægning af betjeningen.
 - og for hvilke muligheder, der er for at tilpasse driften og reducere i antallet af medarbejdertimer.
- Initiativer, der kan reducere personalebehov vil potentielt give større besparelser

Løsninger

Autonomi

- Stadig tidlig fase
- Test og demonstrationer
- Potentiel reduktion i personalebehov
- Mange krav skal stadig på plads
 - Sikkerhed for passagererne
 - Betjening mv.

Billedet lånt fra *Automatik & Proces*

Forskellige overvejelser

	Færre afgange	Autonomi	Færre færger	Lavere hastighed
Besparelspotentiale				
Effekt for brugerne				
Rekruttering				
Vedligehold				
Praktiske forhold				

- Lavere hastighed opvejes (måske) af ekstra lønomkostninger
- Færre afgange giver størst besparelse, hvis det er tidlige/sene afgange, der fjernes